

॥ १३ ॥ १४ ॥ भीमेनभीमसेनेनहतप्रायां ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ इतिउद्योगप० नैलकंठीयेभारतभाषदीपेचतुःपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५४ ॥ ॥७१॥

वानरोरोचमानश्चकेतुःकेतुमतांवरः ॥ एवमेतानिसरथोबहून्श्वेतहयोरणे ॥ १३ ॥ क्षपयिष्यतिनोराजन्कालचक्रमिवोद्यतं ॥ तस्याद्यवसुधाराजन्निखिला
भरतर्षभ ॥ १४ ॥ यस्यभीमार्जुनौयोधौसराजाराजसत्तम ॥ तथाभीमहतप्रायांमज्जंतीतववाहिनीं ॥ १५ ॥ दुर्योधनमुखादृष्ट्वाक्षयंयास्यंतिकौरवाः ॥ नभी
मार्जुनयोर्भीतालप्स्यंतेविजयंविभो ॥ १६ ॥ तवपुत्रामहाराजराजानश्चानुसारिणः ॥ मत्स्यास्त्वामघनार्चतिपंचालाश्चसकेकयाः ॥ १७ ॥ शाल्वेयाःशूरसे
नाश्चसर्वेत्वामवजानते ॥ पार्थल्येतेगताःसर्वेवीर्यज्ञास्तस्यधीमतः ॥ १८ ॥ भक्त्यात्यस्यविरुध्यंतेतवपुत्रैःसदैवते ॥ अनर्हानेवतुवधेधर्मयुक्तान्विकर्मणा ॥
॥ १९ ॥ योऽक्लेशयत्पांडुपुत्रान्योविद्वेष्ट्यधुनापिवै ॥ सर्वोपायैर्नियंतव्यःसानुगःपापपूरुषः ॥ २० ॥ तवपुत्रोमहाराजनानुशोचितुमर्हसि ॥ द्यूतकालेमयाचो
क्तंविदुरेणचधीमता ॥ २१ ॥ यदिदंतेविलपितंपांडवान्प्रतिभारत ॥ अनीशेनैवराजेंद्रसर्वमेतन्निरर्थकं ॥ २२ ॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणियानसंधि
पर्वणिसंजयवाक्येचतुःपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५४ ॥ ॥७१॥ ॥७१॥ दुर्योधनउवाच नभेतव्यंमहाराजनशोच्याभवतावयं ॥ समर्थाःस्मपराजेतुंब
लिनःसमरेविभो ॥ १ ॥ वनेप्रव्राजितान्यार्थान्यदायान्मधुसूदनः ॥ महताबलचक्रेणपरराष्ट्रावमर्दिना ॥ २ ॥ केकयाधृष्टकेतुश्चधृष्टद्युम्नश्चपार्षतः ॥ राजानश्चा
न्वयुःपार्थान्बहवोन्येनुयायिनः ॥ ३ ॥ इंद्रप्रस्थस्यचादूरात्समाजग्मुर्महारथाः ॥ व्यगर्हयंश्चसंगम्यभवंतंकुरुभिःसह ॥ ४ ॥ तेयुधिष्ठिरमासीनमजिनैःप्रतिवा
सितं ॥ कृष्णप्रधानाःसंहत्यपर्युपासंतभारत ॥ ५ ॥ प्रत्यादानंचराज्यस्यकार्यमूचुर्नराधिपाः ॥ भवतःसानुबंधस्यसमुच्छेदंचिकीर्षवः ॥ ६ ॥ श्रुत्वाचैवंमयो
क्तास्तुभीष्मद्रोणकृपास्तदा ॥ ज्ञातिक्षयभयाद्राजन्भीतेनभरतर्षभ ॥ ७ ॥ ततःस्थास्यंतिसमयेपांडवाइतिमेमतिः ॥ समुच्छेदंहिनःकृत्स्नंवासुदेवश्चिकीर्षति
॥ ८ ॥ ऋतेचविदुरात्सर्वेयूयंवध्यामतामम ॥ धृतराष्ट्रस्तुधर्मज्ञोनवध्यःकुरुसत्तमः ॥ ९ ॥ समुच्छेदंचकृत्स्नंनःकृत्वातातजनार्दनः ॥ एकराज्यंकुरुणांस्मचिकी
र्षतियुधिष्ठिरे ॥ १० ॥ तत्रकिंप्राप्तकालंनःप्रणिपातःपलायनं ॥ प्राणान्वासंपरित्यज्यप्रतियुध्यामहेपरान् ॥ ११ ॥ प्रतियुद्धेतुनियतःस्यादस्माकंपराजयः ॥ यु
धिष्ठिरस्यसर्वेहिपार्थिवावशवर्तिनः ॥ १२ ॥ विरक्तराष्ट्राश्चवयंमित्राणिकुपितानिनः ॥ धिक्कृताःपार्थिवैःसर्वैःस्वजनेनचसर्वशः ॥ १३ ॥

नभेतव्यमिति ॥ १ ॥ यदाऽद्यात्आगतस्तदाभीष्मद्रोणकृपाःमयाउक्ताइतिषष्ठेनान्वयः ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ मममत्संबंधिनः ॥ ९ ॥ १० ॥ प्रणिपातोबासंध्यर्थः पलायनंवालज्जया ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥